

Danuta Kasperek

Historia Archiwum Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Echa Przeszłości 3, 155-170

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Danuta Kasperek

Archiwum UWM
w Olsztynie

HISTORIA ARCHIWUM UNIwersYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski (dalej UWM) jest jednym z najmłodszych uniwersytetów w naszym kraju. Został powołany do życia 1 września 1999 r. i zespolił trzy działające już w od wielu lat w Olsztynie instytucje: Akademię Rolniczo-Techniczną, Wyższą Szkołę Pedagogiczną i Warmiński Instytut Teologiczny¹. W momencie powstania uniwersytetu zaczęło działać Archiwum Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, scalając w jedno dwa archiwa uczelniane, Akademii Rolniczo-Technicznej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej. W skład uniwersyteckiego zasobu archiwalnego nie weszły akta Warmińskiego Instytutu Teologicznego.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z 31 maja 1950 r. zlikwidowano Wyższą Szkołę Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi, istniejącą od 1945 r. i Wyższą Szkołę Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie, sięgającą swą tradycją początków II Rzeczypospolitej, tzn. 1919 r., a w miejsce ich utworzono Wyższą Szkołę Rolniczą w Olsztynie (dalej WSR)². Studenci tych szkół stali się niejako automatycznie studentami nowej uczelni. Dnia 1 października 1972 r. rozporządzeniem Rady Ministrów WSR została przemianowana na Akademię Rolniczo-Techniczną (dalej ART)³.

¹ Dziennik Ustaw (dalej Dz.U.), 1999, nr 69, poz. 762; *Powstanie Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie*, oprac. B. Łukaszewicz, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”, 1999, nr 4, s. 601-660.

² Dz.U., 1950, nr 24/50, poz. 216; E. Sukertowa-Biedrawina, B. Wilamowski, *Rozwój nauki w Olsztynie po wyzwoleniu*, [w:] *Szkice olsztyńskie*, pod red. J. Jasińskiego, Olsztyn 1967, s. 339-356; *Kortowo w 45-leciu. Daty, fakty, wydarzenia*, oprac. J. Kozdroń, A. Sołoma, A. Wójcicka, Olsztyn 1995.

³ Dz.U., 1972, nr 41, poz. 267.

Początki działalności Archiwum ART (wówczas jeszcze Wyższej Szkoły Rolniczej) nie są do końca znane. Nie zachował się bowiem żaden dokument powołujący Archiwum uczelniane. Przepuszczalnie powstało wskutek wydanej przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego instrukcji z 1 października 1952 r. dotyczącej przechowywania akt w szkołach wyższych, gdyż pierwszy ślad działalności pochodzi z połowy 1953 r. Na spisach akt Wydziału Mleczarskiego przekazywanych do Archiwum, obok nieczytelnego podpisu osoby przyjmującej, istnieje data 25 sierpnia 1953 r. Nie zachowały się też z tego okresu schematy organizacyjne WSR.

W lipcu 1955 r. obowiązku kierowania Archiwum podjął się Kazimierz Jakubowski, inżynier leśnik, który został też zobligowany do prowadzenia kroniki szkoły i protokołowania obrad senatu. Rok później, od stycznia 1956 r., zatrudniono w Archiwum drugą osobę, inżyniera zootechnika, Emilię Żurek, która po odejściu Jakubowskiego objęła z dniem 1 stycznia 1957 r. stanowisko kierownika Archiwum i prowadziła je do 1965 r. W 1958 roku Emilia Żurek z powodu zmniejszenia poborów wyraziła chęć rezygnacji z pracy. W jej obronie stanęła Komisja Archiwalna przy Bibliotece Głównej WSR. Niestety, nie znamy innych szczegółów działalności tej Komisji⁴. Przez następne lata Archiwum cechowała płynność kadr. Przez krótki okres pracowały na stanowiskach archiwistów: Irena Krupka (19 marzec 1965 – 31 październik 1966), Anna Krupka (1 listopad 1966 – 30 wrzesień 1967), Zyta Żochowska (6 październik 1967 – 30 sierpień 1968) i Zyta Pereswiew Sołtan (1 wrzesień 1968 – 30 kwiecień 1970, od 1 stycznia 1969 na stanowisku kierownika). Sytuacja kadrowa ustabilizowała się wraz z podjęciem 1 kwietnia 1970 r. obowiązków kierownika przez Wacławę Siek, która opiekowała się Archiwum uczelnianym do marca 1986 r. Poprzednio pracowała w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Olsztynie, miała ukończone kursy archiwalne.

W 1956 r. rektor WSR profesor Alojzy Świątek wprowadził na uczelni instrukcję kancelaryjną (opracowaną już w 1953 r.), której VIII punkt mówił, że przekazywanie akt do Archiwum reguluje odrębna instrukcja⁵. Mowa tu o ministerialnej instrukcji z 1952 r.

W czerwcu 1958 r. rektor skierował do wszystkich komórek organizacyjnych pismo dotyczące przekazywania akt do Archiwum. Napominał w nim jednostki organizacyjne, aby zgodnie z przepisami archiwalnymi oddawały do Archiwum „zbędne akta, zajmujące wiele szaf i stosunkowo dużo przestrzeni”⁶.

⁴ Archiwum Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (dalej Archiwum UWM), pismo Komisji Archiwalnej (podpisy nieczytelne) do dyrektora administracyjnego z 25 września 1958 r.

⁵ Ibidem, pismo rektora WSR Alojzego Świątka z 15 czerwca 1956 r.

⁶ Ibidem, pismo rektora WSR Alojzego Świątka z 30 czerwca 1958 r.

Stwierdził, że akta powstające w uczelni powinny być przechowywane w komórkach organizacyjnych przez 2 lata, po tym okresie powinny być przekazane do Archiwum, z którego po upływie 10 lat muszą być oddawane do Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Olsztynie. Nakazał przekazanie dokumentów do Archiwum w czasie ferii letnich włącznie z rokiem 1956/57.

W 1961 r. długoletnie prace kierownictwa akademii nad zreformowaniem działania administracji doprowadziły do wprowadzenia w życie „Regulaminu organizacyjnego administracji”⁷. Archiwum znalazło swe miejsca w pionie Sekretariatu Szkoły. Przysługiwał mu jeden etat – kierownika Archiwum.

W zbiorach Archiwum UWM zachowała się część protokołów wizytacji Archiwum przeprowadzanych przez państwową służbę archiwalną od stycznia 1970 r. W tymże roku zalecano przede wszystkim dalsze porządkowanie akt, zaopatrzenie pomieszczeń archiwalnych w sprzęt przeciwpożarowy i w nawilżacz. Z pierwszego protokołu dowiadujemy się też, że każdy wydział miał swój wykaz akt, a poszczególne dziekanaty posiadały podręczne składnice akt⁸. Protokół z listopada 1970 r. informował o wielkości zasobu Archiwum WSR, który wynosił ok. 100 m.b. Ewidencja Archiwum prowadzona była w myśl wymogów archiwalnych. Zalecano przystąpienie do porządkowania akt zlikwidowanych uczelni w Cieszynie i Łodzi⁹. Protokół z wizytacji przeprowadzonej 2 lata później zalecał dalsze porządkowanie akt Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi¹⁰. Lokal Archiwum składał się z dwóch sal wyposażonych w drewniane regały. W pierwszej połowie lat siedemdziesiątych Wacława Siek doprowadziła do zasadniczych zmian w funkcjonowaniu Archiwum. W 6 nowych pomieszczeniach archiwalnych w bloku nr 19 w Kortowie (ok. 120 m²; 2 magazyny, pracownia, pokój kierownika, magazyn materiałów podręcznych, pomieszczenie na akta wybrakowane) zgromadziła rozproszone dotychczas akta¹¹. Wyposażyła Archiwum w metalowe regały. W ciągu 10 lat zasób archiwalny znacznie wzrósł i osiągnął wielkość 500 m.b. (30 m.b. akt odziedziczonych i 470 m.b. akt własnych). Rocznie Archiwum przejmowało ok. 25 m.b. dokumentów. Prowadzone były spisy zdawczo-odbiorcze, księga inwentarzowa akt, inwentarz kartkowy, księga korzystających. Corocznie przeprowadzano brakowanie. W Archiwum pracowały wówczas na pełnym etacie 4 osoby.

⁷ Zarządzenie nr 6/61 rektora WSR z 1 kwietnia 1961 r.

⁸ Archiwum UWM, protokół wizytacji składnicy akt z 8 stycznia 1970 r. przeprowadzonej przez Irenę Chmielewską.

⁹ Ibidem, protokół wizytacji składnicy akt z 25 listopada 1970 r. przeprowadzonej przez Franciszka Sokołowskiego.

¹⁰ Ibidem, protokół wizytacji składnicy akt z 13 października 1972 r. przeprowadzonej przez Franciszka Sokołowskiego.

¹¹ Ibidem, protokoły wizytacji składnicy akt z 24 października 1978, z 1980 i 5 grudnia 1981 r. przeprowadzonych przez Irenę Chmielewską.

Starania Waclawy Siek zostały docenione najpierw przez państwową służbę archiwalną¹² i przez władze uczelni¹³, a następnie przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych. W 1979 r. została wyróżniona przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, profesora Tadeusza Walichnowskiego, Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Archiwistyki”, przyznaną z okazji V Tygodnia Archiwów Polskich. Rektor ART profesor Teofil Mazur otrzymał gratulacje z okazji posiadania „najlepiej prowadzonego w Polsce Archiwum uczelnianego”¹⁴.

W miarę upływu lat w ART wprowadzano kolejne zarządzenia regulujące pracę kancelaryjną i funkcjonowanie Archiwum. Najistotniejszym z nich było zarządzenie nr 15 rektora ART z 31 maja 1982 r. dotyczące „Instrukcji kancelaryjnej w sprawie obiegu akt w ART.” W instrukcji tej określono zasady przekazywania akt do Archiwum. Pięć lat później, w 1987 r., wprowadzono na ART „Jednolity rzeczowy wykaz akt”, który w zrozumiały sposób ułatwiał także pracę w Archiwum. Zgodnie z ustawą o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach z 1983 r.¹⁵ dyrektor Archiwum Państwowego w Olsztynie pismem z 7 stycznia 1986 r. formalnie powołał w Akademii Rolniczo-Technicznej archiwum zakładowe, wchodzące w skład państwowego zasobu archiwalnego¹⁶.

W 1986 r. Wojewódzkie Archiwum Państwowe doszukało się nieprawidłowości w pracy Archiwum kortowskiego, zwłaszcza w sprawie wypożyczeń materiałów archiwalnych. W związku z tym dyrektor administracyjny Jerzy Kozdroń skierował do wszystkich jednostek akademii pismo, w którym przypominał zasady i terminy przekazywania akt do Archiwum¹⁷. Sprawa nieprzepisowego wypożyczania akt przez Waclawę Siek poruszana była jeszcze kilka razy przez następne lata¹⁸. Kontrola Archiwum w 1987 r. nie stwierdziła dalszych błędów¹⁹. W latach 1986–1987 Archiwum uzyskało dwa

¹² Ibidem, pismo dyrektora Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Olsztynie Zygmunta Lietza do rektora WSR Tadeusza Krzymowskiego z 12 września 1970 r.

¹³ Ibidem, pismo sekretarza ART Jadwigi Siudowskiej do dyrektora administracyjnego Romana Szadzińskiego z 22 stycznia 1973 r.

¹⁴ Ibidem, pismo dyrektora Archiwum Państwowego w Olsztynie Józefa Judzińskiego do rektora ART Teofila Mazura z 12 listopada 1979 r.

¹⁵ Dz.U., 1983, nr 38, poz.173.

¹⁶ Archiwum UWM, pismo dyrektora Archiwum Państwowego w Olsztynie Józefa Judzińskiego do rektora ART Włodzimierza Barana z 7 stycznia 1986 r.

¹⁷ Ibidem, pismo dyrektora administracyjnego Jerzego Kozdronia do kierowników wszystkich jednostek z 8 sierpnia 1986 r.

¹⁸ Ibidem, protokół zdawczo-odbiorczy akt Archiwum ART z 26 marca 1986 r. i protokół zdawczo-odbiorczy zasobu Archiwum ART z 15 czerwca 1988 r.; pismo dyrektora administracyjnego Józefa Gotowca do Anny Krupki z 1 sierpnia 1988 r. i jej wyjaśnienie z 17 sierpnia 1988 r.

¹⁹ Ibidem, protokół kontroli archiwum zakładowego przeprowadzonej przez Annę Karpińską 13 maja 1987 r.

dodatkowe pomieszczenia z przeznaczeniem na magazyny: jeden o powierzchni 38 m² w Domu Studenckim nr 120 w Kortowie, drugi o powierzchni 21 m² w bloku nr 105 w Kortowie II w budynku należącym do Wydziału Medycyny Weterynaryjnej.

Latem 1988 r. kierownictwo Archiwum objęła dr Bogusława Glogowska, inżynier zootechnik, ze skończonymi kursami archiwalnymi. Rozpoczęła ona starania o uzyskanie nowych pomieszczeń. W listopadzie 1988 r. Archiwum został przydzielony magazyn znajdujący się w drugim końcu miasta, przy ul. Artyleryjskiej. Z powodu znacznej odległości od uczelni Glogowska odmówiła przyjęcia tego lokalu²⁰. W lutym 1990 r. decyzją rektora ART przekazano na potrzeby Archiwum dwa pomieszczenia w budynku tzw. nad pocztą o powierzchni 28 m²²¹. Złe warunki pracy archiwistów spowodowały, że rok później Archiwum uczelniane uzyskało nowy lokal w bloku nr 28 z przeznaczeniem do pracy biurowej²². Przyznane pokoje nie poprawiły w zasadniczy sposób sytuacji lokalowej, dlatego Archiwum nie ustawało w staraniach o pozyskanie dalszych powierzchni magazynowych²³. Pod koniec 1993 r. brak miejsca w magazynach spowodował wstrzymanie przyjmowania akt do Archiwum²⁴. Wieloletnie starania Archiwum zostały uwieńczone powodzeniem dopiero w lipcu 1996 r. W budynku nr 19 przy Placu Łódzkim 2, będącym od 20 lat siedzibą Archiwum, przydzielono mu jeszcze jedno pomieszczenie nr 10 o metrażu 40 m² po byłym Zakładzie Agrolotnictwa²⁵.

Bogusława Glogowska uregulowała też sprawę wydawania na akademii zaświadczeń i dyplomów przechowywanych w Archiwum ART.

15 lipca 1997 r. kierownictwo Archiwum przejęła mgr Anna Wójcicka, absolwentka historii i archiwistyki Uniwersytetu Wrocławskiego²⁶. Razem z nią pracę podjęła Hanna Jankowska, długoletni pracownik akademii.

Nowe kierownictwo w swojej pracy borykało się znów głównie z ciężkimi warunkami lokalowymi. Dużą niedogodnością i zagrożeniem dla dokumentacji było rozproszenie poszczególnych pomieszczeń magazynowych. Zły stan techniczny budynku Archiwum, w którym przechowywano najwięcej dokumentacji,

²⁰ Ibidem, pismo Bogusławy Glogowskiej do dyrektora administracyjnego z 30 listopada 1988 r.

²¹ Ibidem, pismo dyrektora administracyjnego Jana Kolczyńskiego do Archiwum z 23 lutego 1990 r.

²² Ibidem, pismo dyrektora administracyjnego Jana Kolczyńskiego do rektora ART Andrzeja Hopfera z 7 listopada 1991 r. i pismo prorektora ART. Wojciecha Budzyńskiego do Bogusławy Glogowskiej z 4 grudnia 1991 r.

²³ Ibidem, pismo Bogusławy Glogowskiej do prorektora Mirosława Łakomy z 25 stycznia 1993 r.

²⁴ Ibidem, pismo Bogusławy Glogowskiej do dziekana Wydziału Rolniczego Jerzego Czaplī z 25 października 1993 r.

²⁵ Ibidem, decyzja nr 5 rektora ART z 22 lipca 1996 r.

²⁶ Ibidem, protokół zdawczo-odbiorczy z komisijnego przekazania Archiwum ART z 22-28 lipca 1997 r.

doprowadził do zagrzybienia materiałów archiwalnych²⁷. Gwałtowny rozwój uczelni spowodował, że dwuosobowa obsada etatowa okazała się niewystarczająca, aby na bieżąco podolać codziennej pracy. Zasób w 1998 roku liczył prawie 700 m.b. akt. Było to jedno z największych archiwów zakładowych naszego województwa.

Aż do końca istnienia ART Archiwum pozostawało w strukturach administracyjnych uczelni. Bardzo interesujący zasób Archiwum sięga 1919 r.²⁸ Są to materiały archiwalne typowe dla archiwów szkół wyższych. Obejmują one serie akt wszystkich wydziałów, działów administracyjnych, biblioteki, wydawnictwa uczelnianego, związków studenckich i zawodowych. Do szczególnie cennych zalicza się zespoły akt Wyższych Szkół Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie i Łodzi przejęte w wyniku sukcesji czynnej.

W takim stanie Archiwum funkcjonowało do jesieni 1999 r., kiedy to, po prawie 50-letniej działalności, razem z Archiwum Wyższej Szkoły Pedagogicznej, rozpoczęło nowy, uniwersytecki etap funkcjonowania.

Historia istnienia Wyższej Szkoły Pedagogicznej sięga ostatnich 30 lat. Dnia 19 czerwca 1969 r. rozporządzeniem Rady Ministrów utworzono Wyższą Szkołę Nauczycielską²⁹, która w 1974 r. została przekształcona w Wyższą Szkołę Pedagogiczną (dalej WSP)³⁰.

Archiwum WSP powstało w 11 roku działalności uczelni, 2 stycznia 1980 r. zarządzeniem rektora, profesora Juliusza Popowicza³¹. Osobą odpowiedzialną został Czesław Przeradzki, pracujący na uczelni na etacie inspektora BHP. Archiwum otwarte było 3 razy w tygodniu po 2 godziny. Mieściło się w Domu Studenta nr 1 przy ul. Żołnierskiej 14. Czesław Przeradzki opiekował się Archiwum przez 10 lat, do połowy 1990 r. Przez ten okres funkcjonowało ono jako składnica akt, zajmująca się tylko przejmowaniem i przechowywaniem przekazanych akt.

1 lipca 1990 roku utworzono w WSP nowe stanowisko kuratora Archiwum – pełnomocnika rektora. Do jego obowiązków należało zapewnienie prawidłowej organizacji i działalności Archiwum, a także pełnienie nadzoru naukowego i merytorycznego³². Na kuratora powołano doc. dr. hab. Józefa Śliwińskiego, pracownika Instytutu Historii WSP³³.

²⁷ Ibidem, protokół kontroli archiwum zakładowego przeprowadzonej przez Annę Karpińską 4 czerwca 1998 r.

²⁸ Szczegółowej charakterystyce zasobu Archiwum UWM poświęcony jest artykuł Anny Wójcickiej zamieszczony w tym tomie.

²⁹ Dz.U., 1969, nr 18, poz. 134

³⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów, Dz.U., 1974, nr 30, poz. 177; *XX lat Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie*, pod. red. T. Zienkiewicza, Olsztyn 1989.

³¹ Zarządzenie nr 6A/79/80 rektora WSP z 2 stycznia 1980 r.

³² Zarządzenie nr 81/89/90 rektora WSP z 22 czerwca 1990 r.

³³ Archiwum UWM, pismo rektora WSP z 25 czerwca 1990 r.

1 października 1990 roku na etacie (3/4) kierownika Archiwum WSP został zatrudniony mgr Lech Jachimiak, historyk i archiwista. Niestety, w wyniku nieporozumień z władzami uczelni, zwolnił się z pracy po 3 miesiącach. Na jego miejsce został zaangażowany 1 grudnia 1990 r. na stanowisku referenta Ryszard Kotewicz, pracujący w zawodzie archiwisty w olsztyńskiej Spółdzielni Inwalidów od 1977 r. Ryszard Kotewicz ukończył kursy archiwalne I i II stopnia. W lutym 1996 r. senat WSP przyznał nowy etat dla Archiwum. 1 kwietnia 1996 r. powołano na stanowisko kierownika Archiwum mgr Danutę Kasperek, absolwentkę historii ze specjalizacją archiwalną Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

W krótkim okresie swojego zatrudnienia mgr Jachimiak opracował pierwszy na WSP „Jednolity rzeczowy wykaz akt”, stanowiący załącznik nr 5 do kolejnego zarządzenia rektora WSP dotyczącego spraw archiwalnych³⁴. Zarządzenie to zostało wydane celem usprawnienia przekazywania akt do Archiwum oraz funkcjonowania samego Archiwum. Omówiono w nim dokładny sposób przekazywania dokumentacji archiwalnej z komórek organizacyjnych do Archiwum uczelnianego, sposób porządkowania i spisywania teczek, a także, jak powinno wyglądać brakowanie dokumentacji niearchiwalnej. Wykaz akt z 1990 r. na prośbę rektora WSP, profesora Stanisława Szteyna, został zatwierdzony przez dyrektora Archiwum Państwowego w lutym 1991 r.³⁵.

1 czerwca 1990 r. w wyniku strajków studenckich WSP otrzymało nowy gmach przy ul. Głowackiego 17. W budynku tym, będącym przez następne 10 lat siedzibą Rektoratu WSP i Wydziału Pedagogicznego, Archiwum uczelniane uzyskało piwnicę o powierzchni 170 m² i pokój dla archiwisty. Wszystkie archiwalia z magazynów przy ul. Bałtyckiej i Żołnierskiej przewieziono wówczas do nowych pomieszczeń.

W strukturach organizacyjnych WSP po raz pierwszy Archiwum pojawiło się w 1983 r.³⁶. W schemacie organizacyjnym administracji uczelni zostało podporządkowane dyrektorowi administracyjnemu. W wydanym w 1986 r. „Regulaminie organizacyjnym administracji Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie” pierwszy raz, chociaż w sposób bardzo ogólnikowy, został określony zakres obowiązków Archiwum³⁷. W 1991 roku pod nazwą Archiwum Szkoły zostało ono usytuowane w strukturach administracyjnych, podległych

³⁴ Zarządzenie nr 89/90/91 rektora WSP z 22 stycznia 1991 r.

³⁵ Archiwum UWM, pismo rektora WSP Stanisława Szteyna do Archiwum Państwowego w Olsztynie z 29 stycznia 1991 r. Dyrektor Archiwum Państwowego w Olsztynie Józef Judziński zatwierdził wykaz akt 4 lutego 1991 r.

³⁶ Statut Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie, Olsztyn 1983, zał. nr 4.

³⁷ Regulamin organizacyjny administracji Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie, Olsztyn 1986, s. 54.

prorektorowi ds. nauki i współpracy z zagranicą³⁸. Uchwałą senatu WSP z 27 czerwca 1995 r. w sprawie schematu organizacyjnego administracji Archiwum zostało podporządkowane bezpośrednio rektorowi³⁹.

Zasadnicza zmiana nastąpiła w 1997 r., kiedy to uchwałą senatu WSP Archiwum WSP uzyskało status jednostki ogólnouczelnianej bezpośrednio podległej rektorowi WSP. Senat WSP zatwierdził wówczas też „Regulamin funkcjonowania Archiwum Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie”, który określał strukturę i zakres działania Archiwum⁴⁰. Od tego momentu Archiwum WSP już do końca swojego istnienia w 1999 r. funkcjonowało w strukturach uczelni jako jednostka ogólnouczelniana, obok Biblioteki Głównej i Wydawnictwa Uczelnianego⁴¹.

W styczniu 1997 r. została też wprowadzona na WSP nowa instrukcja archiwalna, zatwierdzona przez Archiwum Państwowe w Olsztynie⁴². Precyzowała ona cele i zadania Archiwum WSP, dokładnie określała zasady i tryb postępowania z aktami jawnymi, zbędnymi w bieżącej pracy poszczególnych jednostek organizacyjnych uczelni, sposób ich przejmowania przez Archiwum, a także przechowywania i udostępniania oraz przekazywania na makulaturę.

Działając na podstawie art. 33 ustawy z dnia 14 lipca 1983 roku o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach Archiwum Państwowe w lipcu 1986 r. ustaliło WSP jako jednostkę, w której powstają materiały archiwalne i na którą jest nałożony obowiązek dalszego prowadzenia archiwum zakładowego⁴³. W związku z tym, w grudniu 1991 r. została przeprowadzona pierwsza kompleksowa kontrola Archiwum uczelnianego przez Archiwum Państwowe w Olsztynie. W protokole kontrolnym stwierdzono, że „włożono wiele pracy w zorganizowanie i uporządkowanie Archiwum”. Stan opracowania akt oceniono jako dobry, prawidłowo prowadzone były wszelkie środki ewidencyjne, brakowanie przeprowadzono za zezwoleniem Archiwum Państwowego. Wielkość zasobu archiwalnego pod koniec 1991 r. wynosiła 160 m.b. Większość zasobu stanowiły osobowe akta studenckie⁴⁴. Następną kontrolą została przeprowadzona równo 6 lat później. W protokole z tej wizyty napisano, że Archiwum prowadzone jest poprawnie. Nie stwierdzono nieprawidłowości

³⁸ Statut Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie, Olsztyn 1991, zał. nr 1.

³⁹ Uchwała nr 109 senatu WSP z 27 czerwca 1995 r.

⁴⁰ Uchwała nr 32 senatu WSP z 21 stycznia 1997 r.

⁴¹ Regulamin organizacyjny Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie, Olsztyn 1997, s. 24.

⁴² Zarządzenie nr 6 rektora WSP z 22 stycznia 1997 r. Instrukcja została zatwierdzona przez dyrektora Archiwum Państwowego w Olsztynie Józefa Judzińskiego 23 stycznia 1997 r.

⁴³ Archiwum UWM, pismo dyrektora Archiwum Państwowego w Olsztynie Józefa Judzińskiego do WSP z 7 stycznia 1986 r.

⁴⁴ Ibidem, protokół kontroli archiwum zakładowego przeprowadzonej 9 grudnia 1991 r. przez Krystynę Wiwatowską.

stosowania instrukcji archiwalnej. Zalecono zintensyfikowanie starań o nowe pomieszczenia magazynowe i o wprowadzenie na uczelni instrukcji kancelaryjnej⁴⁵, ponieważ w ciągu 30 lat istnienia WSP sprawa ta nie została uregulowana, co znacznie utrudniało pracę archiwistom. W pracy biurowej opierano się na systemie kancelaryjnym dziennikowym, tylko niekiedy zapisując znak akt z wykazu akt, wskutek czego całość porządkowania przejmowanych materiałów spadała na Archiwum.

W rezultacie starań pracowników na początku 1998 r. rektor WSP przydzielił Archiwum w nowo zakupionym budynku WSP przy ul. Kasprzaka 18 dwa pokoje biurowe i magazyny⁴⁶. Jednakże skutkiem wielu nieporozumień ostatecznie zabrano pokoje biurowe, a pozostawiono pomieszczenia piwniczne z przeznaczeniem na magazyny archiwalne o łącznej powierzchni 86 m².

Archiwum WSP zakończyło swoją działalność latem 1999 r. mając uregulowaną na uczelni sytuację prawną i opierając się w pracy na instrukcji archiwalnej. W ostatnim miesiącu działalności WSP rektor nakazał wszystkim jednostkom organizacyjnym szkoły przekazanie do Archiwum dokumentów niepotrzebnych do bieżącego urzędowania⁴⁷. W związku z tym napłynęło do Archiwum WSP wiele metrów bieżących akt. Zasób Archiwum WSP obejmujący lata 1969–1999 po brakowaniach wynosił 420 m.b. Możemy w nim wyróżnić następujące serie akt: Wydziałów Pedagogicznego, Humanistycznego, Matematyczno-Przyrodniczego, Wychowania Artystycznego, Działu Kształcenia i Spraw Studenckich, Działu Nauki i Współpracy z Zagranicą, Rektoratu, Rady Prawnego, Wydawnictwa, Kwestury, Studium Wychowania Fizycznego, Biblioteki, Działu Kadr i Spraw Socjalnych, Studium Wojskowego, BHP, Działu Inwestycji, Działu Technicznego⁴⁸.

Archiwum Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego scalało więc dwa dotychczas odrębnie działające archiwa ART i WSP. Do zasobu Archiwum UWM zaliczamy obecnie dwa zespoły zamknięte WSP i ART oraz zespół otwarty UWM. Działa ono, podobnie jak poprzednio archiwa ART i WSP, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach i ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym⁴⁹. Jest komórką organizacyjną zajmującą się przejmowaniem dokumentacji powstającej

⁴⁵ Ibidem, protokół kontroli archiwum zakładowego przeprowadzonej 9 grudnia 1997 r. przez Annę Karpińską.

⁴⁶ Zarządzenie nr 9 rektora WSP z 26 marca 1997 r. i zarządzenie nr 3 rektora WSP z 13 stycznia 1998 r.

⁴⁷ Archiwum UWM, pismo rektora WSP Józefa Górniewicza z 23 sierpnia 1999 r.

⁴⁸ D. Kasperek, *Archiwum WSP. Przeszłość, teraźniejszość, przyszłość*, „Kwadrans Akademicki”, 1997, nr 7, s. 4.

⁴⁹ Dz.U., 1990, nr 65, poz. 385.

na uniwersytecie, jej gromadzeniem, zabezpieczaniem, ewidencjonowaniem, udostępnianiem i brakowaniem. W myśl postanowień ustawy archiwalnej z 1983 r. Archiwum UWM stanowi ogniwo państwowej sieci archiwalnej i posiada prawo wieczystego przechowywania wytworzonych przez uczelnię materiałów archiwalnych, w związku z czym pełni jednocześnie funkcje archiwum historycznego i bieżącego⁵⁰.

Archiwum UWM w strukturze uniwersyteckiej zostało zakwalifikowane jako jednostka ogólnouczelniania, podległa w kwestiach merytorycznych rektorowi ds. studiów podyplomowych i doktoranckich, natomiast w sprawach finansowych i pracowniczych, dyrektorowi administracyjnemu.

Posiada „Regulamin organizacyjny Archiwum Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie”, który określa zadania i zakres działania tej jednostki.

W swojej codziennej pracy archiwiści opierają się na instrukcji archiwalnej wprowadzonej na UWM zarządzeniem rektora w marcu 2001 r.⁵¹, a zatwierdzonej przez dyrektora Archiwum Państwowego w Olsztynie⁵². Instrukcja archiwalna zawiera przepisy archiwalne dotyczące podziału akt na kategorie, sposobu przekazywania akt do Archiwum, ewidencji i przechowywania akt, udostępniania materiałów archiwalnych, brakowania akt oraz regulamin dla osób korzystających z materiałów archiwalnych.

Archiwum UWM współpracuje z wieloma archiwami na terenie całego kraju, zwłaszcza archiwami szkół wyższych. Bierze czynny udział w pracy Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich⁵³. Jest w stałym kontakcie z Archiwum Państwowym w Olsztynie, z Olsztyńskim Oddziałem Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, z Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, z Archiwum Dokumentacji Fotograficznej Muzeum Warmii i Mazur, z Archiwum Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie. Na naszym uniwersytecie współpracuje z Katedrą Archiwistyki Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych prowadząc praktyki i zajęcia dla studentów historii ze specjalizacją archiwalną.

⁵⁰ W toku swojej działalności Archiwum WSP przekazało materiały archiwalne do Archiwum Państwowego tylko jeden raz, w lutym 1992 r. Były to akta KU PZPR przy WSP w Olsztynie.

⁵¹ Zarządzenie nr 10 rektora UWM z dnia 6 marca 2001 r. w sprawie: wprowadzenia Instrukcji Archiwalnej, Regulaminu organizacyjnego Archiwum i Regulaminu Rady Archiwalnej.

⁵² Archiwum UWM, pismo zastępcy dyrektora Archiwum Państwowego w Olsztynie Franciszka Sokołowskiego z 22 marca 2001 r.

⁵³ H. Krajewska, *Od zjazdu w Toruniu do zjazdu w Szczecinie. Działalność Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych*, [w:] *Archiwa i archiwisści w dobie społeczeństwa informacyjnego. Pamiętnik IV Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich, Szczecin 12-13 września 2002*, t. I, pod red. D. Nałęcz, Toruń 2001, s. 207-213.

Do końca 2002 r., z powodu braku odpowiednich pomieszczeń, nie nastąpiło fizyczne zjednoczenie archiwów uczelnianych ART i WSP. W chwili obecnej Archiwum posiada 5 magazynów archiwalnych o łącznej powierzchni 446 m², rozrzuconych w kilku miejscach. Także pomieszczenia biurowe znajdują się w dwóch miejscach, przy ul. Głowackiego 17 i przy Placu Łódzkim 2. W połowie 2000 r. Archiwum musiało oddać jeden magazyn znajdujący się w Kortowie (tzw. nad pocztą), otrzymując w zamian dodatkową powierzchnię magazynową przy al. Obrońców Tobruku 3 (dawna ul. Kasprzaka 18). Żaden z magazynów archiwalnych nie spełnia podstawowych warunków do przechowywania akt. Są to przeważnie wilgotne i zagrzybione piwnice, bez możliwości cyrkulacji powietrza. Tragiczne warunki panują w największym magazynie przy ul. Głowackiego 17. Awarie rur wodnych kilkakrotnie powodowały zalewanie materiałów archiwalnych. Największa miała miejsce w grudniu 1999 r., kiedy to uległo zniszczeniu 100 m.b. materiałów archiwalnych. Kierownictwo UWM obiecuje przekazanie do dyspozycji Archiwum pomieszczeń obecnej Biblioteki Głównej UWM w Kortowie, po jej przeprowadzeniu do nowo budowanej siedziby.

W Archiwum zatrudnionych jest pięć osób, w tym dwie z wykształceniem wyższym archiwalnym.

W ramach wykonywania podstawowych funkcji Archiwum przejmuje, ostatecznie porządkuje i ewidencjonuje przechowywane akta. Do pomocy archiwalnych należą spisy zdawczo-odbiorcze, kartoteki studentów i pracowników ART i WSP z lat 1950–1999, katalogi tematyczne prac dyplomowych Wydziału Pedagogicznego studiów dziennych i zaocznych z lat 1977–1999, katalog tematyczny prac dyplomowych Oddziału Zamiejscowego w Łomży z lat 1990–1995, katalog prac dyplomowych powstałych na kierunkach: Administracji, Historii, Filologii Polskiej, Filologii Rosyjskiej, Politologii z lat 1974–2002.

Archiwum udostępnia dokumentację aktową do celów służbowych, naukowo-badawczych oraz w interesie osób prywatnych. Wypożyczanie materiałów przez komórki organizacyjne uniwersytetu odbywa się na podstawie znormalizowanych kart udostępnień. Pozwolenie na korzystanie z akt do celów służbowych, urzędowych i prywatnych dla osób niezatrudnionych na UWM wydaje rektor. W przypadku wypożyczania akt osobowych wymagana jest zgoda bliskiej rodziny lub rektora. Korzystający z materiałów archiwalnych do celów naukowych muszą wypełnić wniosek o udostępnienie zbiorów i uzyskać pozwolenie kierownika Archiwum.

Od wielu lat czeka na uregulowanie problem przechowywania, udostępniania i kwalifikacji nieopublikowanych prac dyplomowych w uczelniach naszego kraju. Jest to sprawa tym bardziej złożona, iż odnosi się do wielkości

powierzchni magazynowych⁵⁴. W szkołach wyższych prace dyplomowe przechowywane są w różnych miejscach, w bibliotekach głównych, w bibliotekach zakładowych, w instytutach i w archiwach. Archiwiści zastanawiają się też nad kwalifikacją tych prac. W większości uczelni zaliczane są one do materiałów archiwalnych, w niektórych szkołach, zwłaszcza technicznych, otrzymują kategorie B (B 50, B 25, czy nawet BE 5 i B 2)⁵⁵. Powyższy problem spowodował przygotowanie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w porozumieniu z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych wytycznych z 14 października 1994 r. dotyczących „Zasad oceny archiwalnej, miejsca i sposobu przechowywania prac magisterskich i dyplomowych w uczelniach”. W wytycznych tych proponuje się stosowanie selekcji prac przez komisje wydziałowe. Coraz śmielsze są też propozycje gromadzenia tychże prac na nośnikach komputerowych, stanowiących załącznik do studenckich akt osobowych⁵⁶. Także udostępnianie nieopublikowanych prac uregulowane jest wewnętrznymi przepisami na poszczególnych uczelniach⁵⁷.

W Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie przez cały okres jej funkcjonowania prace dyplomowe gromadzone były w Bibliotece Głównej. Problem przechowywania i udostępniania tych prac nie dotyczył więc Archiwum uczelnianego. W Wyższej Szkole Pedagogicznej prace studenckie przechowywano przez wiele lat w różnych miejscach, w Bibliotece Głównej, w bibliotekach wydziałowych, instytutowych, pojedyncze egzemplarze docierały też do Archiwum. Pod koniec lat 90. Archiwum WSP podjęło próbę zgromadzenia tych prac u siebie. Zgodnie z ustaleniami konferencji Sekcji Archiwów Instytucji Naukowych Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, która obradowała w lutym 1998 r. we Wrocławiu, uregulowało też sprawę udostępniania tych prac. W związku z wejściem w życie od dnia 23 maja 1994 r. przepisów ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych⁵⁸, rektor WSP zarządził, aby prace dyplomowe udostępniano tylko na podstawie pisemnej zgody autora⁵⁹. Sprawa przechowywania prac dyplomowych na uniwersytecie

⁵⁴ E. Kłapcińska, Głos w dyskusji, [w:] *Archiwa polskie wobec wyzwań XXI wieku. Pamiętnik III Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich*, Toruń 2-4 września 1997, t. II, pod. red. D. Nałęcz, Warszawa 1998, s. 165.

⁵⁵ L. Smolka, *Zasady przechowywania, udostępniania i brakowania prac dyplomowych szkół wyższych*, „Archeion”, 1999, t. 100, s. 189; A. Łosowska, *Problemy przechowywania i przetwarzania masowej dokumentacji osobowej w szkole wyższej*, „Archiwista Polski”, 2001, nr 1, s. 47-48.

⁵⁶ A. Łosowska, *Przechowywanie prac magisterskich w świetle aktualnych przepisów i praktyki archiwalnej*, [w:] *Archiwa polskie wobec wyzwań XXI wieku. Pamiętnik III Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich* Toruń 2-4 września 1997, t. II, pod. red. D. Nałęcz, Warszawa 1998, s. 169-170.

⁵⁷ L. Smolka, op.cit., s. 188.

⁵⁸ Dz.U., 1994, nr 24, poz.83.

⁵⁹ Zarządzenie nr 9 rektora WSP z 18 marca 1998 r.

została rozwiązana przez wydane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 20 września 2000 r. dotyczące dokumentacji przebiegu studiów⁶⁰. Wyżej wymienione rozporządzenie zalicza prace dyplomowe do dokumentacji przebiegu studiów i nakazuje przechowywanie jej w teczce studenckiej w Archiwum uczelnianym. W UWM udostępnianie nieopublikowanych prac dyplomowych i doktorskich zostało uzależnione od zgody autora⁶¹.

Archiwum UWM corocznie przeprowadza brakowanie dokumentacji niearchiwalnej. Wydzielanie akt na makulaturę odbywa się komisyjnie, na wniosek kierownika Archiwum, przy współudziale kierowników komórek organizacyjnych, z których akta są niszczone. Archiwum UWM każdorazowo na brakowanie akt musi uzyskać zezwolenie z Archiwum Państwowego w Olsztynie.

W strukturach uniwersyteckich została też powołana Rada Archiwalna jako organ opiniodawczy rektora UWM⁶². Kompetencje Rady odnoszą się do kilku płaszczyzn bezpośrednio dotyczących funkcjonowania i działalności Archiwum⁶³. Do zadań Rady należy ustalanie kierunków działalności archiwalno-informacyjnej, opiniowaniu tematów badawczych podejmowanych przez pracowników Archiwum, inicjowanie wydawnictw dotyczących uniwersytetu. Zadaniem Rady jest także kontrola nad odpowiednim gospodarowaniem środkami finansowymi oraz mieniem Archiwum. W skład Rady Archiwalnej wchodzi czterech samodzielnych pracowników naukowych UWM wyznaczonych przez rektora, zastępca dyrektora administracyjnego, kierownik i zastępca kierownika Archiwum. Personalny skład Rady ustalił mocą swojej decyzji rektor UWM⁶⁴. Na pierwszym posiedzeniu Rady wybrano przewodniczącego, którym został prof. dr hab. Bohdan Ryszewski, kierownik Katedry Archiwistyki UWM⁶⁵.

Wraz z powołaniem na naszym uniwersytecie Rady Archiwalnej i uregulowaniem wewnętrznych przepisów dotyczących spraw archiwalnych wzrosła rola Archiwum UWM. Jednakże pracowników Archiwum uczelnianego czeka jeszcze długa droga, aby Archiwum UWM uzyskało rangę odpowiednią do swojego znaczenia. Wiąże się to z ogólnie lekceważącym stosunkiem Polaków i instytucji polskich do archiwaliów oraz z brakiem zrozumienia i wiedzy o celach i zadaniach archiwum i służb archiwalnych⁶⁶. Nawet w ośrodkach

⁶⁰ Dz.U., 2000, nr 81, poz.907.

⁶¹ Zarządzenie nr 14 rektora UWM z 5 kwietnia 2001 r.

⁶² Zarządzenie nr 21 rektora UWM z 5 czerwca 2000 r.

⁶³ Zarządzenie nr 10 rektora UWM z 6 marca 2001 r. Załącznik nr 3 „Regulamin Rady Archiwalnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie”.

⁶⁴ Decyzja nr 16 rektora UWM z 30 czerwca 2000 r.

⁶⁵ „Wiadomości Uniwersyteckie UWM”, 2001, nr 1 z 15 I, s. 2.

⁶⁶ W. Baczkowska, J. Michalewicz, *Archiwa wyższych uczelni Krakowa*, [w:] *Archiwa polskie wobec wyzwań XXI wieku. Pamiętnik III Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich*, Toruń 2-4

akademickich nie pamięta się, że archiwa służą pamięci narodów. Sytuacja prawna archiwów szkół wyższych w okresie powojennym po raz pierwszy dokładniej została określona w instrukcji wydanej przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego 1 października 1952 r. o przechowywaniu akt w szkołach wyższych, będącej aktem wykonawczym do dekretu o archiwach państwowych z 29 marca 1951 r.⁶⁶ Instrukcja ta uregulowała tryb postępowania z dokumentacją powstałą w szkołach wyższych oraz organizację archiwów szkół. Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 19 lutego 1957 roku w sprawie państwowego zasobu archiwalnego⁶⁷ uczelnie wyższe zostały upoważnione do tworzenia archiwów uczelnianych, a zarządzenie Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych z 15 marca 1958 r. nadało archiwom szkół wyższych uprawnienia archiwów państwowych w sprawie wieczystego przechowywania swoich zasobów⁶⁸. Definitywnie uprawnienie przechowywania zasobów historycznych przez archiwa uczelniane potwierdzone zostało w ustawie o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach z 14 lipca 1983 r. Jednakże rozporządzenie i ustawa nie pociągnęły za sobą wzrostu prestiżu archiwów i ich pracowników. Od wielu lat archiwiści próbują bezskutecznie określić swój stan prawny na uczelniach⁶⁹. A przecież przed wszystkimi archiwami, a szczególnie przed archiwami uniwersyteckimi, stoją w dzisiejszych czasach nowe zadania. Archiwum zakładowe musi być nie tylko komórką przejmującą i gromadzącą akta. Powinno zapewnić stały nadzór nad pracą kancelarii, czuwać nad prawidłowością pracy biurowej, wprowadzać nowoczesne metody obsługi kancelaryjnej, prowadzić szkolenie personelu biurowego, a także stać się elementem zakładowego systemu informacji⁷⁰. Niedawno krakowscy archiwiści porównując archiwa polskie, w szczególności Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego z innymi archiwami europejskimi pokusili się o przedstawienie „idealnego modelu” archiwum uniwersyteckiego. Archiwum uniwersyteckie powinno: „1) posiadać, według zasad proveniencji, całość dokumentacji uczelni; 2) przechowywać ją, uwzględniając konserwację, opracowanie i udostęp-

września 1997, t. II, pod red. D. Nałęcz, Warszawa 1998, s. 145; E. Kłapcińska, *Archiwa szkół wyższych i innych instytucji naukowych. Zadania własne oraz miejsce i rola w społeczeństwie*, [w:] *Archiwa i archiwiści w dobie społeczeństwa informacyjnego. Pamiętnik IV Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich*, Szczecin 12-13 września 2002 r., t. I, pod red. D. Nałęcz, Toruń 2002, s. 255-265.

⁶⁷ Dz.U., 1951, nr 19, po.149.

⁶⁸ Dz.U., 1957, nr 12, poz.66.

⁶⁹ H. Moraczewska, *Sytuacja organizacyjno-prawna archiwów uniwersyteckich w Polsce Ludowej*, „Archiwista”, 1979, z. 2, s. 3-10.

⁷⁰ H. Moraczewska, *Kancelaria i archiwa uniwersyteckie w Polsce Ludowej*, Toruń 1982, s. 109-121.

⁷¹ H. Robótka, *Model funkcjonowania współczesnego archiwum zakładowego*, [w:] *Archiwa polskie wobec wyzwań XXI wieku. Pamiętnik III Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich*, Toruń 2-4 września 1997, t. 1, pod. red.D.Nałęcz, Radom 1997, s. 131-140.

nianie zbiorów, także z wykorzystaniem najnowszych technologii informatycznych; 3) być ośrodkiem badań z dziedziny historii uniwersytetu, szkolnictwa, nauki i kultury; prowadzić działalność wydawniczą w oparciu o własne zbiory; 4) brać czynny udział w życiu uczelni, czuwając nad wytwarzaną dokumentacją, udzielając konsultacji oraz współuczestnicząc w kształceniu archiwistów, popularyzować wiedzę o własnych zbiorach⁷².

Archiwum UWM do najpilniejszych swych zadań zaliczyło stworzenie systemu archiwalno-informacyjnego, który by ułatwiał pracę w Archiwum, umożliwił szybszy dostęp do akt, a jednocześnie popularyzował wiedzę o działalności Archiwum, o przechowywanych materiałach. W dobie szybko rozwijających się technologii najważniejsze jest zdobywanie informacji.

Archiwum stara się o gromadzić wszelkie przejawy życia na uczelni, zaczęło pozyskiwać też pierwsze spuścizny po profesorach związanych z uniwersyte-tem⁷³.

Dalszy rozwój Archiwum Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego zależy nie tylko od przejmowanego zasobu, ale także od możliwości finansowych i klimatu, jaki istnieje w środowisku akademickim wobec historii własnej uczelni.

GESCHICHTE DES ARCHIVS VOM ERLAND UND MASUREN UNIVERSITÄT IN OLSZTYN

Zusammenfassung

Ermland und Masuren Universität wurde am 1. September 1999 gegründet und brachte drei von vielen Jahren in Olsztyn existierenden Institutionen: ART (Akademie für Landwirtschaft und Technik), WSP (Pädagogische Hochschule) und Ermländisches Institut für Theologie zusammen. Zur Zeit der Gründung von UWM entstand auch das Archiv von UWM, das die Bestände von beiden Archiven, dem von ART und von WSP, übernommen hat.

Der Anfang der Geschichte vom ART-Archiv ist nicht genau bekannt. Wahrscheinlich ist es 1952 entstanden. Es hat damals die Akten der aufgelösten Hochschulen übernommen (das waren Landwirtschaftliche Hochschule in Cieszyn und Landwirtschaftliche Hochschule in Lodz. Über viele Jahre war für das Archiv die Kaderwechslung charakteristisch. Diese Kadersituation stabilisierte sich im Jahre 1970,

⁷² A. Cieślak, D. Grodowska-Kulińska, *Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego na tle innych archiwów uniwersytetów europejskich*, „Archiwista Polski”, 2000, nr 1, s. 29.

⁷³ D. Kasperek, *Uniwersyteckie Archiwum*, „Wiadomości Uniwersyteckie UWM”, 2001, nr 6 z 1 maja, s. 10.

als Frau Wacława Siek zur Leiterin des Archivs gewählt wurde. Frau Siek hat neue Räume an dem Lodz-Palast besorgt und begann, die Akte massiv zu übernehmen. Neue Archivräume bekam man, als Frau Dr. Bogusława Głogowska das Archiv geleitet hat.

Die Geschichte von WSP hat ihren Anfang im Jahre 1969. Aber das Archiv von WSP wurde erst im Jahre 1980 gegründet und 10 Jahre lang funktionierte es als Aktengebäude, wo nur eine Person nicht etatmäßig angestellt wurde. Erst 1990, als Herr Ryszard Kotewicz angestellt wurde, das Akteregisters angenommen wurde und man neue Räume in der Glowacki Strasse übernommen hat, entstand das Betriebsarchiv.

Das Archiv von UWM umfasst 13 Archivkomplexe, darunter ein offenes, Universität – Komplex. Das Archiv verfügt über eine organisatorische Vorschrift. Bei der Arbeit nutzt man die Archivinstruktion, die schon von UWM veröffentlicht wurde. Die Bestände kommen aus den Jahren 1919 – 2002. Im Jahre 2002 umfasste der Bestand 1 Kilometer 350 laufende Meter Akten.

Das Archiv steht unter sachlicher Aufsicht von Archivrat.